

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Валентина Николова Василева
Русенски университет „Ангел Кънчев“, Катедра „Педагогика“
на дисертационния труд
на Владимир Георгиев Владимиров- Житенски
на тема: „Социално-екологични проблеми на глобалното общество“
за присъждане на образователната и научна степен “Доктор”
в Област на висше образование 1 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.4. Социални дейности
Докторска програма: Организация и управление извън сферата на материалното
производство (Социални дейности)
Научен ръководител: проф. д.ик.н. Маргарита Кирова Бонева

Настоящата рецензия е изработена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилник за развитието на академичния състав в ШУ, в изпълнение на Заповед № РД-16-063/23.05.2023 г. на Ректора на ШУ „Епископ Константин Преславски” за състав на Научно жури за провеждане на процедура за публична защита на докторска дисертация на тема „Социално-екологични проблеми на глобалното общество“, разработена от Владимир Георгиев Владимиров-Житенски за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от професионално направление 3.4. Социални дейности, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности)“.

1. Кратки биографични данни

Владимир Георгиев Владимиров- Житенски е роден на 16.05.1966 г. През 1985 г. завършва средно образование в Национално училище за изящни изкуства „Илия Петров“- гр. София. През 1995 г. завършва висше образование по специалност „Изобразително изкуство и стенописи“, ОКС „магистър“, след което през 2010 г. придобива магистърска степен по Социални дейности в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ – гр. Шумен. През 2021 г. е зачислен като докторант в самостоятелна форма на обучение (Заповед № РД - 10-383/27.07.2021 г. на Ректора на ШУ „Еп. Константин Преславски“) в професионално направление: 3.4. Социални дейности, докторска програма: Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности) към Катедра „Социална работа“, Педагогически факултет на ШУ „Епископ Константин Преславски“. Отчислен с право на защита, считано от 13.07.2022 г. (Заповед № РД - 10-380/28.07.2022 г. на Ректора на ШУ „Еп. Константин Преславски“). Владее английски, руски и сърбохърватски езици, притежава разнообразни дигитални умения.

Работил е като учител по изобразителни дейности в 175 ОУ „Васил Левски“ – гр. София.

През 1999 г. основава Джи Пи Груп АД, където и по настоящем е Председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор.

Различните позиции, които е заемал докторант Владимир Владимиров-Житенски, предполагат наличие на широк кръг от професионални умения и богат професионален опит, които неминуемо го свързват с проблематиката на дисертационния труд.

2.Общо описание на дисертационния труд и на приложенияте към него материали

За изготвяне на рецензията са ми предоставени дисертационен труд и придружаващите го: автореферат на дисертацията и автобиография; списък на публикациите, декларация за авторство, справка за приносните моменти и съответните заповеди относно докторантурата.

Дисертационният труд на Владимир Владимиров-Житенски е в обем от 251 страници. Структурата на дисертационния труд включва увод, три глави, заключение; изводи и препоръки, приноси на дисертационния труд; списък на публикации по дисертационния труд; използвана литература и приложения. Резултатите от емпиричното изследване са онагледени с 12 таблици и 12 фигури.

Библиографията обхваща 199 бр. литературни източници на български, руски и английски език. По темата на дисертацията са направени 3 публикации.

Целта, която дисертант Владимир Владимиров-Житенски си поставя, е насочена към изясняване на екологичната грамотност на младото поколение във висшите училища и на тази база да се създаде концептуален теоретичен модел за решаване на екологичните проблеми, в съответствие с условията и обстоятелствата в страната и глобализацията се свят.

В увода Владимир Владимиров-Житенски обосновава актуалността и значимостта на дисертационния проблем, свързан със социалната екология в глобализацията се свят. Екологичната криза, резултат на антропогенното замърсяване поражда много проблеми, свързани със здравето на хората, с екологичната сигурност, проблемите на социално – екологичната политика, глобализацията и устойчивото развитие на съвременното общество. Дисертационен труд е посветен на основните подходи към проблема с екологичната грамотност, директно свързан с екологичната сигурност.

Изхождайки от актуалността на темата са дефинирани целта и задачите на изследване, определени са предмет и обект и е издигната хипотеза на изследването.

В уводната част е описана методологията на изследването, включваща целесъобразни, адекватни на проблематиката общи и специфични методи на научно познание: теоретичен анализ, системен анализ, изучаване и обобщаване на практики за събиране и обработване на информация, емпирично изследване, изучаване на документи, наблюдение, анкети, емпирично-дидактометрично изследване върху социално-екологичните проблеми.

Първа глава „ГЛОБАЛИЗАЦИЯ – СЪЩНОСТ И ХАРАКТЕРИСТИКИ“ е посветена на същността и характеристиката на глобализацията. Теоретично са проследени основните направления и тенденции за изучаване на социално-екологичните

проблеми на глобализацията, като съществено внимание е отделено на глобализацията в контекста на нейното социално измерение. Дисертантът анализира кризите в глобалния свят, антропогенното замърсяване и неговите сериозни последици за природните екосистеми и за самия човек, като по този начин екологичната криза може да бъде разрешена чрез промени в социалната среда по посока на поддържане на хармонията между обществото и природата в глобален план и между социалното и биологичното в индивидуален план.

В Глава втора, озаглавена „Човекът и глобалните проблеми на съвременото“, фокусът на насочен към социалните измерения на глобализацията, а именно тя е резултат от човешката дейност, т. е има антропогенен произход, а по своята същност и характер е социално явление, поради което в повечето случаи тя се разглежда през призмата на хуманитаристиката. Особено внимание е отделено на факторите, които замърсяват околната среда. Човекът се разглежда като главен екологичен обект.

Значимо място е отделено на казуса „глобализация – национална сигурност“. Акцентирано е върху демографските проблеми и човешките потребности в глобалното общество. Изграждането на личности с ценностни ориентации за разбиране на актуалните проблеми, свързани с взаимоотношенията общество – природа в условия на глобализация е своеобразна гаранция за социално-екологичната и националната сигурност на всяка държава. Дисертант Житенски засяга и демографските проблеми на глобализацията се свят, като отделя особено внимание на демографската криза в България.

Интересен е параграф, озаглавен „Нооразвитие“, който разглежда проблемите, които образуват рамката на нооразвитието на обществото в бъдеще и са свързани с премахване на бедността.

Според Владимир Владимиров- Житенски познаването на социално-екологичните проблеми на глобализацията е гаранция за тяхното решаване.

Анализиран е казусът “глобализация – социално - екологични проблеми“. Дефинирани са социално-екологичните проблеми на глобализацията и са изведени ключовите характеристики на глобализацията.

Плана и динамиката на изследването са представени в Трета глава, озаглавена „Модел за решаване на социално-екологичните проблеми в Република България“. По мое мнение по-коректно е главата да е озаглавена „Емпирично изследване на социално-екологичната грамотност на студенти от специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и специалност „Социална педагогика“ на Педагогическия факултет на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, които изучават дисциплината «Социална екология».

В параграф 1 “Изследователски проблем и процедура на изследването“ не е упоменато по какъв начин анкетирането на студентите от посочените бакалавърски програми кореспондира с целта, която си поставя изследвателя, а именно „на основата на системен анализ на процесите на глобализация, на факторите на сигурността и на проблемите, свързани с антропогенното замърсяване на околната среда да се създаде концептуален теоретичен модел за решаване на социално-екологичните проблеми в съответствие с условията и обстоятелствата в глобалното общество.“.

Като методи за дидактическо изследване са упоменати дидактически експеримент и педагогически експеримент, но не е видно как точно са реализирани тези методи, не са формулирани цел, задачи, работна хипотеза и т.н., съответно липсват и резултати от изследването, ако е осъществено такова. Всеки експеримент трябва да има задължително като минимум следните основни стъпки за провеждане: формулиране на хипотеза; организация на експериментален процес; определяне на зависимите и независими променливи; определяне на експериментална група; провеждане на експеримента; анализ и обобщение на резултатите.

В Заключението дисертант Владимир Владимиров- Житенски обосновава, на база направените проучвания и констатации, необходимостта от нормативен документ, третиращ социално-екологичните проблеми на глобализацията се свят и предлага Методика за разработване на Концепция за решаване на социално - екологичните проблеми в Република България.

Прави описание на „Програма за повишаване на социално-екологичната грамотност на населението в Република България“.

В края на дисертационния труд са изведени изводи в 6 параграфа и са дадени две препоръки към реализиране на Програмата за повишаване на социално-екологичната грамотност.

3. Авторефератът е структуриран в обем от 24 страници и представя накратко основното съдържание на дисертационния труд, научните и научно-приложни приноси. Представени са 3 на брой научни публикации по темата на дисертационния труд .

4. Научни приноси

Научните приноси, посочени от дисертанта, могат да бъдат обособени в две групи:

Теоретико-научни приноси, включващи теоретична интерпретация на проблемната област:

1. Разкрити са параметрите на глобалната социално-екологична криза и социално-екологичните проблеми в контекста на антропогенното замърсяване на околната среда.
2. Разкрита е същността и обогатена теорията на социално-екологичните проблеми в глобализацията се свят.

Практико-приложни приноси: на основата на проведеното теоретично и емпирично изследване е предложен Концептуален теоретичен модел за решаване на социално-екологичните проблеми в Р България. Разработена е Програма за повишаване на социално-екологичната грамотност на населението в Република България.

5.Критични бележки и препоръки

Отправлям следните бележки и препоръки, свързани с оформлението, изпълнението и научния стил на изложението на дисертационния труд.

1) Литературният обзор би трябвало да бъде повече от библиографско изброяване и да представя научните постижения по темата на дисертационния труд до момента. Този обзор трябва да служи като обосновка на важността на дисертацията, от гледна точка на това какво тя ще допринесе към изследвания проблем и с какво ще обогати

научното познание до момента. Бих препоръчала на докторанта в бъдещата си научна дейност да извършва по-задълбочени проучвания за приети нормативни документи в изследваната област

2) Има несъизмеримост на главите на дисертационния труд (глава първа 148 стр., глава втора 68 стр., глава трета 3 стр.). Логиката за такъв вид научен труд изисква приоритетно разработване на трета глава, насочена към експерименталното доказване на формулираната теза. Обичайно е тази глава да е 10-15% от общия обем на дисертацията.

3) Някои текстове и констатации биха могли да се прецизират от докторанта, тъй като са твърде общи и недотам значими в подкрепа на практическо значение и целите на дисертационното изследване.

4) Добре би било да се изведат изводи и обобщения в края на всяка глава.

5) Данните от емпиричното изследване би следвало да са в основната част на дисертационния труд със съответните коментари и анализи.

6) Добре е да се посочи дали предложеният от докторанта „Концептуален модел“ е авторски или е адаптиран и персонализиран за целите на изследването.

6. Заключение

Посочените критични бележки са по-скоро в посока на градивна и позитивна критика и препоръки за бъдещата научна дейност на автора и затова давам **положителна оценка** и предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ на Владимир Георгиев Владимиров- Житенски в Област на висше образование 1 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.4. Социални дейности, Докторска програма: Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности).

29.06.2023 г.

Изготвил рецензията:

(доц. д-р Валентина Василева)